

ZILLEGHEM

Château de Monsieur van Ockerhout van Caloen à Lophem.
D'après une étude de Van de Putte (XIXe s.).

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

29STE JAARGANG NR 2

april-mei-juni 2008

Verantw. Uitg.: B. Denys, Klapprozenlaan 13, 8210 Zedelgem

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
“PASTOOR RONSE”

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD

Bertrand Denys	Léon van Caloen, Loppemse Franstalige dichter	3
André Kempinck	Zedelgem anno 1937 (2/5)	28

JUNI 2008 – 29ste Jaargang Nr 2

REDACTIE EN BEHEER

Bertrand Denys
Patrick Arnou
Johan Braet
Géry Cappon
Victor Deceuninck
André Ramon

Klaprozenlaan 13, 8210 Loppem
B.J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Wantestraat 136, 8310 Assebroek
Patrijzenhoek 9, 8210 Zedelem
Xaverianenstraat 1, 8200 St.-Michiels
Prof. Nelisstraat 20, 8211 Aartrijke

Lidmaatschap: € 7,50

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27

Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"

Zedelgem

Secretariaat:

A. Ramon, Prof. Nelisstraat 20, 8211 Aartrijke
Tel.: 050 / 20 94 95 – Fax: 050 / 20.94.95

Abonnementen:

P. Arnou, B.J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Tel.: 050 / 20 98 58 – Fax: 050 / 20 95 01

Studies verschenen in
"Zilleghem" of uittreksels
daarvan, mogen niet gebruikt
noch aangehaald worden zonder
te verwijzen naar dit tijdschrift en
de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk
voor de inhoud van zijn artikels

Verantw. Uitgever: Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8210 LOPPEM

LÉON VAN CALOEN, Loppemse Franstalige dichter

Bertrand Denys

Mijn kennismaking met een vergeten schrijver

In de ongemeen rijke bibliotheek van de Sint-Andriesabdij Zevenkerken diepte ik enkele jaren geleden drie dichtbundeltjes op van de onbekende Loppemse Franstalige dichter Léon van Caloen. Eén van de drie draagt de titel *Naguère à Bruges*. Een zoektocht in diverse naslagwerken over (al dan niet Franstalige) Brugse schrijvers die over hun eigen stad ooit schreven, leverde niets op. Noch *Brugge beschreven* van Fernand Bonneure ⁽¹⁾, noch *Franstalige Brugse schrijvers* van Jo Berten ⁽²⁾ laten hun licht schijnen over deze auteur. De drie bovengenoemde werkjes troffen we uiteraard wel in de collecties van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, maar een zoektocht op het internet via Google naar van Caloens dichtbundel *Naguère à Bruges* leverde dan weer slechts één resultaat op. U kunt het nooit vermoeden, het boekje wordt slechts vermeld als bezit van de bibliotheek van Lyon (Frankrijk). In de Brugse bibliotheken steekt geen enkel exemplaar van het werk van Léon van Caloen! Nochtans werden talrijke van zijn bundels gedrukt bij Imprimerie Walleyne ⁽³⁾ aan de Quai long 56, Bruges (Langerei 56). In het vijfde deel van het *Literair Lexicon van Westvlaamse Schrijvers* ⁽⁴⁾ wijdden wij zelf in 1988 een al te kort lemma aan deze schrijver. Maar wie was nu eigenlijk die Léon van Caloen? Wat schreef hij en hoe kwam hij in de literaire wereld terecht?

De familie van Caloen te Loppem

Decennialang heeft de adellijke familie van Caloen het Loppemse dorpsleven gedomineerd. Joseph (1815-1830), Charles (1848-1866 en 1870-1890), Albert (1890-1932) en Karl van Caloen (1946-1970) waren samen goed voor 120 jaar burgemeesterschap te Loppem. ⁽⁵⁾ Albert van Caloen had de langste staat van dienst. Hij bestuurde zijn gemeente van 1890 tot 1932 en was in de laatste oorlogsdagen van 1918 gastheer van de koninklijke familie op het Groot Kasteel van Loppem. ⁽⁶⁾ Zijn echtgenote Marie-Thérèse van Ockerhout ⁽⁷⁾, was een nicht van hem en de dochter van Léon en Zoé van de Woestyne. De van Ockerhouts bewoonden het kasteel Emmaüs aan de Torhoutsesteenweg te Loppem. Léon van Ockerhout staat vooral bekend als sociaalvoelend maar paternalistisch politicus van de 19e eeuw. Zowel de abdij van Zevenkerken als de broeders Xaverianen te Zedelgem als de christelijke arbeidersbeweging (De Gilde) en het Sint-Leocollege te Brugge mochten ruimschoots van zijn gulheid genieten.

Het gezin van Albert van Caloen en Marie-Thérèse van Ockerhout telde 13 kinderen. ⁽⁸⁾ Léon was het derde kind en de oudste zoon, genoemd naar zijn grootvader aan moederszijde. Hij werd geboren op 16 maart 1883 te Brugge (waarschijnlijk in het huis dat Albert van Caloen bezat in de Jakob van Ooststraat), waar hij ook gedoopt werd in de Sint-Jacobskerk door zijn oom Mgr. Gérard van Caloen. Zijn peter en meter waren niet van de minsten: grootvader Léon van Ockerhout en grootmoeder Savina de Gourcy Serainchamps. Van zijn vader Albert erfde hij zowel de titel van baron als van Romeinse graaf (1933). Alternierend bracht hij zijn kinder- en jeugdjaren door in de winterverblijven van de van Caloens te Brugge in de Van Oost-, de Nicolaas Desparsstraat 11 en de Naaldenstraat en het Wit Huis aan de Rijselsestraat te Loppem, zomerresidentie van de familie⁽⁹⁾. Aanvankelijk kreeg hij huisonderricht zoals dat toen de gewoonte was in adellijke

families met wat aanzien. Toch liep hij ook school te Sint-Andries en hij volgde middelbaar onderwijs aan het Sint-Lodewijkscollege te Brugge en de abdijschool van Maredsous, mede gesticht door zijn oom Joseph van Caloen (Gérard van Caloen OSB).

Aan de universiteit van Leuven volgde hij de richting Politieke en Sociale Wetenschappen, waarna hij in de diplomatie stapte en attaché werd op de Belgische ambassades van Londen, Parijs, Den Haag, Genève en Vaticaanstad.

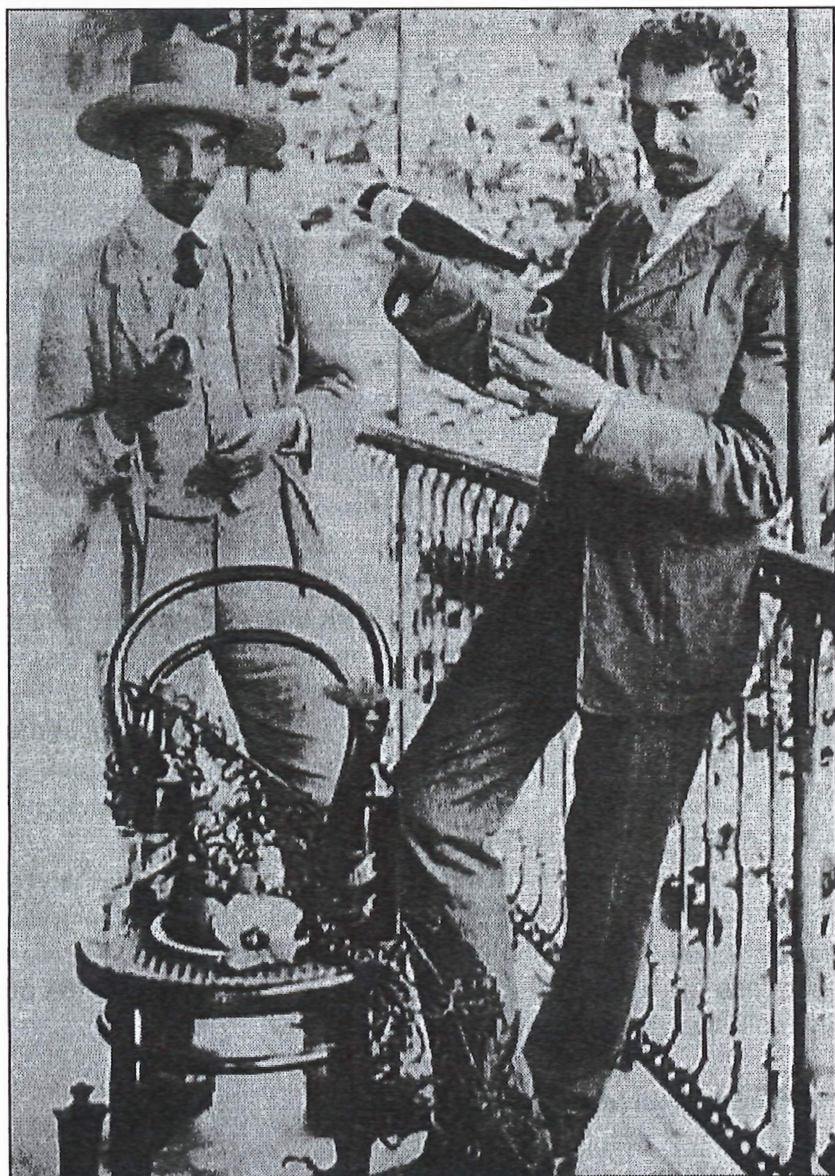
Op 16 juli 1914, enkele weken voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, trouwde hij met de gravin Geneviève de Briey (°18-08-1892). De huwelijksplechtigheid had plaats op het kasteel Laclaireau te Ethe, waar de bruid was geboren. Haar vader was er gouverneur van de provincie Luxemburg. Pater Henusse SJ zegende het huwelijk in, terwijl eerste minister de Broqueville getuige was voor zijn nicht.

Het jonge koppel trok op huwelijksreis naar Scandinavië, maar werd op de Noorse kusten verrast door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Zij konden pas naar huis terug via Engeland en Frankrijk, nadat de bruid in Engeland een operatie had moeten ondergaan. Pas 11 jaar later kreeg zij haar (enige) kind Albert Gérard, wat haar diep gelukkig maakte. Zij stierf, nog vrij jong, op 13 september 1956.⁽¹⁰⁾

Léon van Caloen trouwde een tweede maal in Vevey (Zwitserland) op 7 december 1957 met de Française van Lyonese afkomst Marguerite Lapierre (°02-03-1894). Léon stierf echter al op 11 februari 1961 te Brugge. Zijn tweede echtgenote overleefde hem nog 24 jaar.⁽¹¹⁾

De familie van Caloen en de literatuur

Van enige literaire activiteit in de familie van Caloen hebben we helemaal geen weet, tenzij we de relatie tussen Guido Gezelle en Joseph van Caloen (=Mgr. Gérard van Caloen), oom

*Léon van Caloen met, rechts van hem, zijn broer Jean.
(Foto genomen in Rio de Janéiro, kort vòòr 1914,
overgenomen uit zijn werk "Complaintes et Chansons")*

van Léon, daaronder mogen rekenen. Van de jonge Joseph herinneren we ons het Franse kindergedichtje *A Lophem* en zijn Nederlandstalige bijdragen aan Gezelles *Rond den Heerd*, waaronder zijn *Vier Kruisreliquien* ⁽¹²⁾. In het huisarchief van de van Caloens op het Groot Kasteel te Loppem steken daarenboven nog een paar handschriften van door hem geschreven memoires. Maar echt blijvend literair werk heeft Joseph van Caloen niet voortgebracht.

Later schreven baron Jean van Caloen en baron Ludovic respectievelijk een genealogisch werk over de familie en enkele spirituele werkjes. ⁽¹³⁾

Léon van Caloen, een dichtend diplomaat

Het oeuvre van Léon van Caloen bestaat dan weer hoofdzakelijk uit Franstalige dichtbundels. In 1918 verscheen *Les carillons de demain*, de eerste van de ons bekende dichtbundels bij de Librairie Jouve (s.l.). Twee jaar later is het de beurt aan *Edvane ou les vœux dolents* (1920) bij drukkerij Walleyen aan de Potterierei te Brugge. Van geen van beide werkjes konden we een exemplaar terugvinden.

***Alternances* (1948)**

Waarschijnlijk wegens carrièrebeslommeringen moeten we dan wachten tot na de Tweede Wereldoorlog voor een nieuwe bundel wordt gepubliceerd. *Alternances, petits poèmes d'amour*, verschijnt in 1948 met een grafschrift van Charles Baudelaire (14) (uit zijn *Notes nouvelles sur Edgar A.Poe*): "La soif insatiable de ce qui est au delà et que révèle la vie, est la preuve la plus vivante de notre immortalité. C'est à la fois par la poésie et à travers elle, par et à travers la musique, que l'âme entrevoit les splendeurs situées derrière le tombeau." (De onverzadigbare dorst naar het hiernamaals en wat het leven openbaart, is het meest levendige bewijs van onze onsterfelijkheid. Het is zowel door de poëzie als er doorheen,

door middel van en doorheen de muziek, dat de ziel de schittering ontwaart die zich achter het graf bevindt). Voorwaar een schitterende inblik in het eeuwige leven! Bijna al zijn bundels leidt van Caloen in met een citaat van een beroemde schrijver. Boven het avant-propos à *Alternances* prijkt het testament van de Perzische filosoof en dichter Omar Kayam⁽¹⁵⁾ “Mon fils, sache aimer, sache surtout te faire aimer: - tu auras des siècles pour dormir.” (Mijn zoon, probeer te beminnen, probeer je vooral te laten beminnen : - je hebt nog eeuwen om te slapen.) De bundel *Alternances* is als het ware een ode aan de liefde die volgens z'n schrijver “le plus beau destin sur la terre” is (de mooiste bestemming op de aarde). Ootmoedig vraagt hij trouwens aan de lezer hem toe te staan in dit boek, dat al dertig jaar onuitgegeven moest blijven liggen, enkele veranderde manieren van het werkwoord beminnen aan te reiken:

*Permets à l'auteur de ce livre
Resté trente ans non imprimé
Qu'en les alternant, il te livre
Quelques modes du verbe “aimer”.*

Opvallend in deze bundel is het liefdesgedicht *Venise à deux* (p.46-47) waarin de dichter zijn geliefde uitnodigt samen met hem het romantische Venetië te bezoeken, want deze stad moet je met z'n tweeën verkennen.

*“Allons à deux, petite, allons musant, rêvant;
Mets ta tête contre mon épaule; souvent...
Voici le campanile où nous sommes montés,
Où nous vîmes Venise en sa robe d'été,...
Nous, les émerveillés, venus pour nous aimer
Dans Venise, écoutons, regardons-les ramer...
Et laissons pénétrer, en nos âmes unies,
Les fortes passions antiques de ces vies. ”*

(Laten wij met z'n tweeën gaan, kleintje, laten wij ons amuseren, dromend ; - Leg je hoofd tegen mijn schouder ; dikwijls... Zie de campanile die wij beklommen,/ waar wij

Venetië aanschouwden in z'n zomergewaad,... Wij, de verrukten, die gekomen waren om van onze liefde te genieten/ Laten wij luisteren in Venetië en aanschouwen wij de roeiende gondeliers.../ En laten wij de sterke antieke passies van deze levens / binnendringen in onze versmolten zielen./)

Op 65-jarige leeftijd kijkt de dichter in *Regrets?* zonder spijt op zijn leven terug, waarvan hij blijkbaar met een zekere gulzigheid heeft genoten.

*"Je n'ai rien regretté de ce que, sur la terre,
J'ai fait pour vivre intensément.
Dans l'intime lumière
Naissant d'un bel amour, en le transfigurant,
Je n'ai rien regretté de ce que sur la terre,
J'ai fait pour vivre intensément,
Pourvu que ce soit en aimant. (Alternances, p.64).*

(Van niets wat ik op de aarde heb gedaan om intens te leven, heb ik spijt / In het intieme licht/ Geboren wordend uit een mooie liefde die het omvormt,/ Van niets wat ik op de aarde heb gedaan om intens te leven, heb ik spijt/ Als het maar uit liefde gebeurde.)

In een volgend gedicht maant hij ons aan van niet te oordelen (*Point ne jugeons*), want eigenlijk "On ne sait pas tout, on ne sait jamais!" Met *Le ciel en autrui* zorgt de levensgenieter en optimist Léon van Caloen voor een religieus geladen antwoord op Sartres *L'enfer c'est les autres* (In *Huis-clos*). Het gedicht besluit hij met de regels :

*"Pourrait-il, en sa brève vie,
Sans Vous voir à travers autrui
Sans Vous connaître, Vous aimer, Seigneur ? (p.62) .*

(Is het mogelijk in z'n korte leven/ Zonder U in een medemens te zien/ Zonder U te kennen, U te beminnen, Heer ?/)

Complaintes et chansons (1949)

Een andere ons bekende bundel draagt de titel *Complaintes et chansons* en werd in 1949 uitgegeven door de Imprimeries réunies S.A. in Lausanne. Op de kaft wordt de naam Léon van Caloen vermeld, de titelbladzijde heeft het in verfranste vorm over Léon de Caloen. Naast die titelpagina prijkt een foto van de wijn schenkende dichter, samen met zijn broer Jean van Caloen, op reis in Brazilië (Rio de Janéiro). Waarschijnlijk hebben zij daar beiden de sporen gevolgd van hun oom Mgr. Gérard van Caloen, herstichter en eerste abt van de Braziliaanse abdij van Olinda.

In zijn voorwoord drukt de dichter zijn aspiraties uit "een authentieke stem te zijn en geen banale echo van andere stemmen". Dit probeert hij door "de schepping van schoonheid". (p.11) Geïnspireerd door de filosoof Bergson ⁽¹⁶⁾ schreef van Caloen het etherische en filosofisch onderbouwde kerstgedicht *Noël*.

*Une nuit d'hiver, il y a longtemps,
d'éternité
S'est incarnée,
Dans l'éphémère et dans le temps,
Sous la forme d'un frêle enfant !* (p.14)

Aan zijn neef Roland van Caloen ⁽¹⁷⁾ draagt hij het vers *Violes fleuries* op (p.22). In dit klaaglied betreurt hij de verdwenen schoonheid van de weiden en de bossen, eertijds opgesmukt door bloeiende viooltjes, en de afwezigheid van de lieve minnestrelen van weleer. Een klankrijk liefdesgedicht is *Suzeline* (p.24), de geliefde met de "fraîcheur des lilas, la lèvre ardente, des regards de chatte câline". Zij heeft hem gemaakt tot haar "esclave, en somme". Maar altijd vindt hij rust bij haar, want "ma main glisse sur les deux petits seins, qu'elle a."

Een mooie herinnering aan zijn studententijd ligt in de verzen van *Où est le temps?*

*Où est le temps, où est le temps
où nous étions quatre étudiants:
Eugène et moi, Jean et Gaëtan ?
Que faisons-nous ?
Si peu de chose:
Chercher l'origine, ou la cause,
Et le but, ou la fin... de tout.*

(Waar is de tijd, waar is de tijd/ toen wij alle vier studenten waren:/ Eugène en ik, Jean en Gaëtan?/ Wat deden wij ? – Zo weinig dingen:/ - De oorsprong zoeken of de drijfveer,/ En het doel, of het einde... van alles.)

Aan de boven genoemde Eugène, één van zijn vier vrienden-medestudenten aan de Universiteit van Leuven, richt hij het korte liefdesgedicht *A l'un des "quatre"* (p.28)

*Eugène, ami tant aimé d'autrefois,
Est-ce ta soeur aux yeux pâles d'Ecosse,
Qui, captivant l'idéal et la force
De mes vingt ans, mon coeur mit en émoi ?
Oui, ce fut elle, - à cause, un peu, de toi !*

(Eugène, mijn zo geliefde vriend van ooit,/ Is het jouw zus met de bleke Schotse ogen,/ Die de idealen en de kracht/ Van mijn twintig jaar fascineerde en mijn hart ondersteboven bracht?/ - Ja, zij was het, - een beetje door jou!)

Rilkiaans klinkt dan weer het gedicht *Danse des morts*.(p.36) Het wordt voorafgegaan door de gedachte "La mort est au fond de tout ce qui vit" (de dood zit achter alles wat leeft), wat dan weer verwijst naar Rilkes⁽¹⁸⁾ sublieme vers *Schluss-Stück*:

*Der Tod ist gross.
Wir sind die Seinen
lachenden Munds.
Wenn wir uns mitten im Leben meinen,
wagt er zu weinen/ mitten in uns.*

Zwaarmoedig klinken de regels

*Vieux et jeunes, chacun culbute
A son heure ! – Vaine est la lutte,
Ou contre elle, ou contre le temps, ...
Nous rongéant à toute minute,
La mort est de tous nos instants.*

(Ouderen en jongeren, elkeen buitelt/ Naar zijn uur! –
Vergeefs is de strijd,/ Tegen de dood of tegen de tijd,/.../ Elke
minuut aan ons vretend,/ Zit de dood achter elk moment.)
Voorwaar een levensles die kan tellen.

Naguère à Bruges (1950)

De bundel *Naguère à Bruges* (Eertijds te Brugge), draagt geen
verschijningsdatum, maar volgens de bibliografische
beschrijving van de Kon. Bibliotheek te Brussel zou het
verschijningsjaar 1950 zijn. Vast staat dat hij zeker na 4 juni
1947 uitgegeven werd, want het gedicht Anne, oorspronkelijk
geschreven op 4 juni 1944, wordt in de herwerkte versie van 4
juni 1947 aangeboden. Die Anne was de overleden zus van
Léon van Caloen die in het klooster van Bethanië verbleef en in
1944 overleden was. *Naguère à Bruges* bevat 43 gedichten,
onderverdeeld in 7 verzamelingen. Bijna allemaal zijn het
anekdotische gelegenheidsverzen.

Zijn kinder- en jeugdijaren in de Brugse Nicolaas Desparsstraat
beschrijft van Caloen als “wild en vagebond”. In zijn
herinneringen hoort hij weer

*Le marchand de sable
Dans notre rue aller criant;
Aujourd’hui je m’en vais – errant,
Comme lui, sous cette inlassable
Hantise du marchand de sable. (p.13)*

(de leurder met zand/ liep schreeuwend door onze straat;/
Vandaag ga ik weg – zonder doel,/ Zoals hij, dit
onlosmakelijke/ spookbeeld van de leurder met zand.)

In hetzelfde gedicht wordt verwezen naar grootvader Léon van Ockerhout

*le grand père au fier profil,
A la noble tête brugeoise, (...)
en broer Jean van Caloen
(...), Jean restait assis:
Songeur, il s'imprégnait aussi
De l'âme grise de la ville:
Parfois il était si tranquille! (p.14)*

(de grootvader met het fiere profiel,/ Met het nobele Brugse hoofd,/ (...) en broer Jean van Caloen (...), Jean bleef zitten:/ Denker als hij was, doordrenkte hij zich ook/ Met de grijze ziel van de stad:/ Hij was zo rustig vaak!)

Klassieke Brugse thema's als de Brugse zwanen en het Begijnhof en het Minnewater zijn onderwerpen van twee andere gedichten (p.15-17). In de cyclus "Fantaisies" herneemt hij een gedicht uit zijn *Complaintes et chansons*, maar nu onder de titel *Mort* (i.p.v. *Danse des morts*). De gedichten *Raymond* (p.62) en *Aieule* zijn respectievelijk gewijd aan zijn neef Raymond van Caloen (19) die sneuvelde op 21 juli 1915 en zijn grootmoeder Savina de Gourcy die op 7 september 1912 stierf te Loppem.

*Debout, face à l'Yser, simplement tu mourus,
Après avoir vécu, simplement, tes vingt ans!*

Het beeld van zijn grootmoeder vat hij dan weer in

*Aieule aux blancs cheveux sous la dentelle noire,
Nous garderons de vous, pour le temps à venir,
En nos âmes d'enfants, le vivant souvenir:
Tant votre fin sourire est dans notre mémoire; (p.63)*

(Grootmoeder met de witte haren onder zwarte kant,/ Wij zullen van u, in de komende tijd,/ In onze kinderzielen bewaren, de levende herinnering:/ Zolang uw fijne glimlach in ons geheugen zit gegrift;)

Over de vluchtelingenkinderen van 14-18 schreef hij het gedicht « Les enfants de l'Yser » (p.65) dat bij Emile Verhaeren enige bewondering opwekte.

*En bérets bleus et capelines,
Vers la France, au long des chemins,
Ils allaient, les mains dans les mains,
Nos orphelins, nos orphelines.*

(In blauwe mutsen en breedgerande hoeden,/ Richting Frankrijk, langs de wegen,/ Gingen ze hand in hand,/ Onze jongens en meisjes zonder ouders.)

De literaire waarde van het werk van Léon van Caloen

Hoewel geregeld filosofisch gedachtegoed in van Caloens verzen is waar te nemen, kunnen we het anekdotische karakter ervan geenszins ontkennen. Veel van zijn gedichten kunnen als gelegenheidswerk bestempeld worden. Dit hoeven we dan weer niet aan de debetzijde van zijn literaire balans te leggen. Was het immers de Duitse dichter Goethe niet die op 18 september 1823 aan Eckermann verklaarde: “Al mijn gedichten zijn gelegenheidsgedichten, ze zijn geïnspireerd door de werkelijkheid, en vinden daarin hun basis. Gedichten die op niets berusten, interesseren me niets.” De vonk voor talrijke gedichten is bij van Caloen vaak een herinnering, een emotionele of zintuiglijke ervaring. In een klassieke, regelmatige versvorm, schrijft hij een poëzie die erg melodisch klinkt. Ook hier dient, zoals voor talrijke kunstenaars, herhaald dat het niveau van talrijke gedichten ver uit elkaar kan liggen.

Léon van Caloen kunnen wij als een epigoon beschouwen in het gild van Franstalige schrijvers waaraan het Vlaanderen van de eerste helft van de vorige eeuw zo rijk was. Volledig afgestemd op de Franse cultuur, valt dan ook bij van Caloen geen enkel spoor van enige Vlaamse of Nederlandse auteur te bespeuren. Zijn wereld is die van de grote Vlaamse dichter

Verhaeren⁽²⁰⁾ en de Franse filosoof Bergson. Appreciatie probeert hij dan ook te vinden bij de serieuze Franse en Belgische critici van zijn tijd. Lovende quotes uit één of andere bespreking van zijn werk drukt hij dan ook af in zijn volgende bundels. E. Henriot, lid van de Académie Française en literair criticus van *Le Monde* typeerde de verzen van Léon van Caloen als melodisch en doorspekt van woordvondsten. A. Mabillet de Poncheville, medewerker van de *Libre Belgique*, had het over “die frisse liefdesgedichten, nauwelijks gekleurd door melancholie” die hem deden denken aan “les heures claires” van Emiel Verhaeren. Zelfs verder in de geschiedenis zag hij gelijkenissen met de Middeleeuwse troubadours.

Edmond Jaloux⁽²¹⁾, eveneens van de Académie Française, omschreef de Alternances van Léon van Caloen als charmante en harmonieuze poëzie met onbetwistbare kleine meesterwerkjes. De meeste bundels gaf Léon van Caloen op een bescheiden manier en in eigen beheer uit bij de Brugse uitgever Walleyen aan de Langerei, in het formaat in °12.

Geen enkele bundel draagt sporen of invloed van een Vlaamse cultuur, zelfs niet van de allergrootste Vlaamse dichters als Paul van Ostaijen, Karel Van de Woestyne of Guido Gezelle. De leef- en schrijfwereeld van de dichter was helemaal doordrenkt van de zuiderse, Latijnse cultuur. De meeste bundels verschenen in de naoorlogse repressietijd hier in den lande, tijd waarin de Vlamingen wel andere prioriteiten hadden dan de Vlaamse literatuur in de taal van Molière. Ondertussen raakten veel inspiratiebronnen van de gedichten gedateerd en kreeg dit werk alleen nog aandacht van een happy few. Toch beschouwen wij Léon van Caloen als een merkwaardig dichter in de naoorlogse Franstalige Vlaamse literatuur. Ook Loppem bezat aldus een literair talent!

Noten en bronnen

(1) BONNEURE, Fernand, *Brugge beschreven. Hoe een stad in teksten verschijnt*. Brussel, Elsevier, 1984.

(2) BERTEN, Jo en BONNEURE, Fernand, *Brugge letterlijk*. Brugge, Stichting het Kunstboek, 2000. 176 pp.

BERTEN, Jo, *Brugge en de franstalige letterkunde. Een gids voor literaire wandelingen*. Brugge, Arcademia, 1998. 108

(3) Drukkerij-uitgeverij Walley. Aanvankelijk moet drukker Walley met zijn werkzaamheden gestart zijn aan de Potterierei te Brugge, want in zijn bundel *Complaintes et chansons* (1949) vermeldt Léon van Caloen zijn nog voorhanden zijnde eerste bundel *Edvane ou les Voeux dolents* uit 1920, als een uitgave van Walley aan de Quai de la Potterie à Bruges.

Het huidige bedrijf Walley Graphics legt de start van de drukkerij in 1921 bij Désiré Walley aan de Sint-Gilliskerkstraat. Vanaf 1926 kan hij zelfs al boeken, weekbladen en tijdschriften drukken. In 1932 verhuist het bedrijf naar de Langerei. Zoon Alfons bouwt daar in 1938 een volledig nieuw bedrijf. In 1970 nemen ze de eerste offsetpers in gebruik en richten ze een reprografie in. Met Herman Walley (derde generatie) kent de onderneming een nieuwe groei. Vanaf 1989 wordt de fotogravure onafhankelijk van het moederbedrijf. In 1992 wordt gestart met een eigen binderij die in 1998 op een andere plaats zelfstandig werkt onder de naam Bind.

In 2002 fuseren Dualis, Bind en Walleyndruk tot Walley Graphics, dat gevestigd is aan de Pathoekeweg te Brugge.

(zie: www.walleygraphics.be)

(4) *Lexicon van Westvlaamse schrijvers*, deel 5 (onder redactie van Fernand Bonneure, Jan Schepens, Raf Seys, Jan van der Hoeven. Redactiesecretaris Marcel Vanslembrouck). Torhout, Vereniging van Westvlaamse schrijvers, 1988. Zie de door ons geschreven lemmata over baron Jean, baron Léon en baron Ludovic en de beschrijvingen van Mgr. Gérard OSB en pater Louis van Caloen SJ resp. van Hendrik Demarest en Christiaan Germonpré op p.116-117.

(5) Over de Loppemse burgemeesters van Caloen, zie: VERVENNE, Alban en DHONT, Albert, *Geschiedenis van Loppem*. Loppem, Heemkundige Kring van Loppem, 1974. Zie p. 166-167.

Zie ook: van CALOEN, Véronique, *Vier generaties van Caloen, van familiale 'campagne' tot publiek erfgoed*. In: van CALOEN, Véronique e.a., *Het Kasteel van Loppem*. Oostkamp, Stichting Kunstboek, 201. Zie p. 237-247.

(6) Over het verblijf van koning Albert en zijn gezin in het Groot Kasteel (24 oktober-21 november 1918) zie: *1918 Het Bevrijdingsoffensief gezien door koningin Elisabeth*. (Catalogus tentoonstelling 1 juli-21 november 1998 in Memoriaal Prins Karel Domein Raversijde). Provincie West-Vlaanderen, 1998.

Zie ook: VAN EENOO, Romain, *Loppem in het brandpunt van de nationale politiek*. In: *Het Kasteel van Loppem*. O.c. Zie p.44-49.

(7) COPPIETERS de ter ZAELE, Emmanuel, avec la collaboration de GHYSSAERT, Joseph, *Histoire de la famille van Ockerhout à Bruges, suivie d'une étude sur la descendance en ligne féminine par Mme Em. Coppieters de ter Zaele*. Loppem, 1961.

(8) De kinderen van het echtpaar Albert van Caloen-van Ockerhout (bron: van CALOEN, Jean, *Histoire généalogique de la maison de Calonne et van Caloen en Tournaisis et au comté de Flandre*. Ed. Tradition et Vie, Bruxelles, MCMLIX en *Etat présent de la Noblesse du Royaume de Belgique III*, Bruxelles, 1961)

1. barones Elisabeth van Caloen : ° Loppem (kasteel Emmaüs) 25-09-1880/ + Ans 13-10-1969; noviciaat in de rue du Bac in Parijs; karmelietes; onderwees arme kinderen in Antwerpen en Balen; werkte in de ziekenhuizen van Verviers en Brugge en vertrok in 1918 naar de missie in Belgisch Congo.

2. barones Godelieve: ° Brugge 28-01-1882/ + Loppem 16-06-1884

3. baron Léon: °Brugge 16-03-1883/ + Brugge, 11-02-1961. Lic. Politieke en sociale wetenschappen (KUL); oud-attaché aan verscheidene ambassades. Trouwde met Geneviève de Brie te Ethe (Lux.) op 16 juli 1914 en een tweede maal met Marguerite Lapierre (°Lyon) in Vevey (Zwits.)

4. baron Jean: ° Loppem (Wit Huis) 11-7-1884; gedoopt door Mgr.Faict, zijn peter; oorlogs-vrijwilliger 14-18 in de 84e batterij; gewond door ontplofte obus; vertaler bij het Engelse leger. Hij trouwde met zijn nicht Caroline van Caloen (+ Vence (Fr.) 10-1-1926). Zij kregen een zoon Roland. Jean van Caloen stierf te Loppem op 16-6-1972.

5. baron Joseph: ° Brugge (J.Van Ooststraat) 25-11-1885. Hij huwde op 6-9-1911 Germaine Rotsart de Hertain. Joseph stierf in Sint-Andries op 8-11-1952.

6. barones Marie-Thérèse : ° Brugge (J.Van Ooststraat) 23-02-1887; trouwde op 27-12-1911 met Jean-Philippe Fremin du Sartel.

7. baron Karl : ° Loppem (Wit Huis) op 2-7-1889. Hij studeerde rechten in Gent. Oorlogsvrijwilliger 14-18. Provinciaal voorzitter van de Association de la Noblesse du Royaume de Belgique. Trouwde een eerste maal op 25-5-1920 met Marie-Edmée du Fresnes de Beaucourt die al stierf op 19-1-1925. Trouwde een tweede maal op 20-10-1926 met Marie-Jeanne van Outryve d'Ydewalle.

8. barones Gertrude : ° Loppem 11-09-1890 ; trouwde op 21-10-1913 met Roger Mesre de Pas.

9. barones Savina : ° Brugge 04-01-1892 ; trouwde op 10-9-1919 met Robert de Lencquesaing.

10. barones Madeleine : ° Brugge (N.Desparsstraat) 26-11-1893 ; trouwde op 5-9-1922 met Marie-Louis de Francqueville

11. barones Anne : ° Brugge 12-03-1895/ + 04-06- 1944; benedictines in Angers en daarna in het pas gestichte Bethanië te Loppem; in 1929 priorin in Bunkeia (Katanga).

12. barones Marguerite : ° Brugge (N.Desparsstraat 11) 20-3-1897/ + Loppem 23-10-1900

13. barones Germaine : ° Loppem (Wit Huis) 19-5-1900 ; trouwde op 10-5-1922 met Ernest Iweins d'Eeckhoutte.

(9) Véronique van CALOEN e.a., *Het Kasteel van Loppem*. O.c. p.239
Charles van Caloen kocht het Wit Huis in 1873. Tot 1913 (en de dood van Savina de Gourcy) werd het in de zomer bewoond door Albert van Caloen-van Ockerhout en zijn gezin. In de wintermaanden betrok Albert van Caloen respectievelijk woningen aan de J.Van Ooststraat, de Nicolaas Desparsstraat en de Naaldenstraat te Brugge.

(10) van CALOEN, Jean. O.c.

(11) *Etat présent de la Noblesse du Royaume de Belgique III*, Bruxelles, 1961.

(12) Over de pennenvruchten van Joseph van Caloen: zie onze brochure *Guido Gezelle en zijn Loppemse relaties* (uitgegeven n.a.v. de tentoonstelling die opgezet werd t.g.v. de opening van het vernieuwde gemeentehuis met bibliotheek van Loppem, 5-11 maart 1999.)

Zie ook: DENYS, Bertrand, *Guido Gezelle en de familie van Caloen*. In: van CALOEN Véronique e.a., *Het Kasteel van Loppem*. Oostkamp, Stichting Kunstboek, 2001. Zie p. 51-57.

In zijn kindertijd schreef Mgr.Gérard van Caloen geregeld guitige Franse versjes.

Op een tegenstelling tussen Loppem en Brugge gebaseerd (ironisch genoeg meer dan actueel!), vloeiden volgende regels uit zijn pen:

(...)

Bruges, Bruges, à bas Bruges.
A Bruges on ne peut pénétrer
Que par des Rues que je voudrais
enfoncez.

Bruges, Bruges, à bas Bruges.

A Lophem, à Lophem on admire
Les beaux arbres et leur verdure.
A Bruges, à Bruges on soupire
Devant les magasins de fourniture.

Brugge, Brugge, weg met Brugge
Brugge kan men slechts betreden
Door straten die ik weg zou willen
vegen.

Brugge, Brugge, weg met Brugge.

Te Loppem, te Loppem bewondert
men

De mooie bomen en hun groen.
In Brugge, in Brugge zucht men
Voor de windels van benodigd-
heden

Voor zijn zus Maria die in een Parijs kloosterpensionaat studeerde, schreef hij volgend gedichtje:

Ah, quel bonheur
Voilà notre soeur.
Elle est délivrée
Du monastère cloîtré

Ah, sœur chérie,
Tu étais comme une pie
Enfermée dans une cage
Entourée de grillage.

Ah, wat een geluk...
Daar is onze zus.
Zij is verlost
Van het kloostergevang.

Ha, lieve zus,
Je zat als een ekster
Opgesloten in een kooi
Omgeven door tralies.

(13) *Lexicon van Westvlaamse schrijvers*, o.c.

(14) Charles Baudelaire: ° Prijs 9-4-1821, + Parijs 31-8-1867. Frans schrijver, dichter en kunstcriticus. Beroemd om zijn *Les fleurs du mal*. (zie: Wikipedia)

(15) Omar Khayyam. ° Perzië 1048, +1131. Wiskundige, astronoom (hervormde kalender, heliocentr. theorieën), dichter (vooral katrijnen) en filosoof. (zie Wikipedia)

(16) Henri Bergson: ° Parijs 18-10-1859, + 4-1-1941). Nobelprijs voor literatuur in 1927. Filosoof. In zijn filosofie zou de evolutietheorie belangrijk worden. Debatteerde met Einstein over diens relativiteitstheorie. (zie: Wikipedia)

(17) Roland van Caloen: °Brugge (Dijver) 11-4-1920. Zoon van Jean en Caroline van Caloen. Voorzitter van de Stichting Jean van Caloen. Hij speelde een belangrijke rol bij de bescherming van het kasteeldomein te Loppem en de openstelling van het kasteel en het bijbehorende park. Als kunstliefhebber en collectioneur werkt hij aan de verdere uitbouw van de verzamelingen van het kasteel te Loppem. Hij is lid van de *Société Royale des Bibliophiles et Iconophiles de Belgique* en legt zich vooral toe op Belgische boekbanden en eerste drukken. (Zie: *Het Kasteel van Loppem*).

(18) Rainer Maria Rilke: ° Praag, 4-12-1875, + Montreux, 29-12-1926. Een der belangrijkste dichters uit het Duitse taalgebied. Schreef ook verhalen, een roman, opstellen over kunst en vertalingen. Omvangrijke briefwisseling. Kende een onstuimig liefdesleven. (zie: Wikipedia).

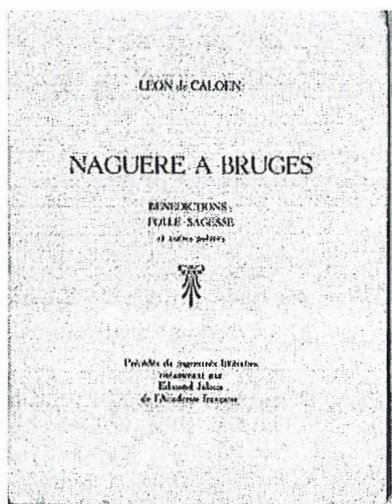
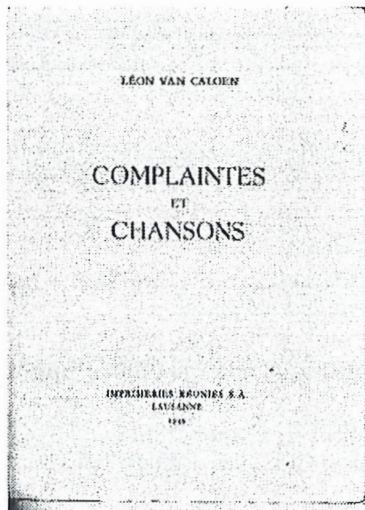
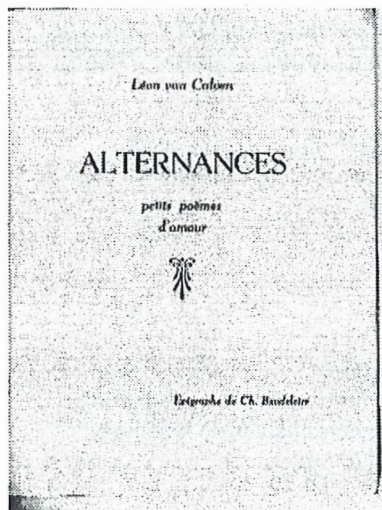
(19) Raymond van Caloen: °Brugge 13-1-1892; zoon van Ernest van Caloen en Marguerite van Caloen Basseghem (Koolkerke); verbleef in 14-18 als infanterist (4de Linie) aan het IJzerfront en werd door een kogel in het hoofd getroffen in de voorposten van de IJzer op het grondgebied van Reninge op 20 juli 1915. Hij was met behulp van een verrekijker de loopgrachten van de vijand aan het afspielen toen hij getroffen werd.

(20) Emile Verhaeren: ° Sint-Amands (aan de Schelde), 21-5-1855, + 27-11-1917 (sprong in het station van Rouen op een rijdende trein en verongelukte; tijdelijk begraven op het kerkhof van Alveringem). Vlaams, Franstalig symbolistisch dichter. Ligt begraven te Sint-Amands, op de oever van de Schelde.

(21) Edmond Jaloux: ° Marseille, 19-6-1878, + 22-8-1949. Lid van de Académie Française vanaf 1936. Frans romancier, literair-criticus en -historicus.

(zie: www.academie-francaise.fr)

Uitgegeven werk van Léon van Caloen (of Léon de Caloen)

Les Carillons de demain. S.I., Libr. Jouve, 1918.

Edvane ou les Vœux dolents. Walley, Quai de la Potterie, 1920.

Alternances et chansons d'amour, s.l., s. éd., 1948, 66 p., 12°

Complaintes et chansons. Lausanne, Imprimeries réunies, 1949. 45 p., 12°

Naguère à Bruges, Bénédiction. Folle sagesse et autres poèmes. Précédés des jugements littéraires, notamment par Edmond Jaloux. Bruges, Impr. Walley, 1950. 67 p., 12°

Aangekondigd als « à paraître » in de bundel *Complaintes et chansons* (1949) :

Folle sagesse

Rimes éparses

Le Chant de la Sulamité

Gedichten van Léon van Caloen, opgenomen in :

BROUSSIER, Jacques. *Anthologie 47.* (63 poètes belges de la langue Française) Bruxelles, Edibel, 1947. 277 – X p. / 8°.

Kleine bloemlezing uit het gebundelde dichtwerk van Léon van Caloen
--

(vertaling, zonder literaire pretentie: B. Denys)

Cité des cygnes

Sur les eaux mortes et muettes
De tes noirs canaux endormis,
Voici les blanches silhouettes
Des cygnes dormant à demi.

Ils règnent sur tes paysages
Aux fins contours capricieux ;
Ils sont, du plus lointain des âges,
Leurs blancs gardiens silencieux.

Stad van zwanen

Op de doodse, stille wateren
Van je donk're, ingeslapen reien,
Glijden blanke silhouetten
Van half ingedommelde zwanen.

Ze overheersen in je stadsbeeld
Met fijne, grillige contouren;
Ze zijn, vanaf de verste tijden,
Hun stille, witte wakers.

Ils glissent, parmi l'ombre douce
Des pignons souriant dans l'eau,
Ou des arbres mangés de mousse
Qui se mirent dans tes canaux.

Dans ton âme grise, ma ville,
Leur liliatité se fond ;
Et l'eau paraît plus immobile
Sous les lents mouvements qu'ils ont.

Et moi je garderai toujours
D'un vieux cygne, la souvenance,
Qui, sur les bords du lac d'amour
Chanta son chant de délivrance.

Qu'il était simple, grave, beau,
Entendu dans la prime enfance,
A l'âge où rêve l'espérance,
Près du lac d'amour, ce tombeau

Où somnole tant de silence !
(*Naguère à Bruges*, p. 15)

Noël ⁽¹⁾

Une nuit d'hiver, il y a longtemps,
L'éternité

S'est incarné
Dans l'éphémère et dans le temps,
Sous la forme d'un frêle enfant !
(*Complaintes* p. 14)

(1) Ecrit au vol, en 1910, au cours de
Bergson, qui m'y donna l'idée des vers 2 et
3.

Ze glijden tussen de donkere
schaduw
Van de lachende puntgevels in het
water,
Of de door mos opgevreten bomen
Die zich spieg'len in je reien.

In je grijze ziel, mijn stad,
Mengt zich hun liebieblanke zicht;
En 't water lijkt nog onbewog'ner
Onder hun sloom bewegen.

In mij zal ik altijd koest'ren
De herinnering aan de oude zwaan,
Die, op de boorden van het minne-
water,
Zong haar bevrijdingslied.

Wat was het simpel, ernstig en mooi
Gehoord in de prille kinderjaren,
Op de leeftijd waarop de hoop
droomt
Bij het minnewater, dit graf.

Waar zoveel stilte heerst!

Kerstmis ⁽¹⁾

Een winternacht, lang geleden,
Is de eeuwigheid

Vlees geworden,
Kortstondig en in de tijd,
Onder de vorm van een teder kind!

(1) Vlug genoteerd in 1910, tijdens de cursus
van Bergson die mij voor verzen 2 en 3 de
idee verschaftte.

Hélène à Ronsard ⁽¹⁾

« Quand je serai bien vieille, au soir, à la chandelle »
Je relirai les vers où vous parliez de moi,

Ronsard ; et le sonnet qui m'a faite immortelle,
Sera comme un baiser de votre âme à mes doigts,

Qui trembleront d'amour, pour la première fois :
« Quand je serai bien vieille, au soir, à la chandelle. »

(1) Complainte ou réponse, après trois siècles, d'Hélène de Surgère, au
« Sonnet pour Hélène ».

« Als ik heel oud zal zijn, 's avonds bij het kaarslicht »
zal ik de verzen herlezen waarin je het over mij had,

Ronsard; en het sonnet dat mij onsterfelijk maakte,
Zal een kus zijn van jouw ziel op mijn vingers,

Die zullen trillen van liefde, voor de eerste keer:
“ Als ik heel oud zal zijn, 's avonds bij het kaarslicht.”

(1) Klacht of antwoord, na drie eeuwen, van Hélène van Surgère, aan het
“Sonnet voor Hélène”. (Complaintes p. 18)

Suzeline

Elle a la fraîcheur du lilas,
Suzeline ;
Elle a la lèvre ardente, elle a
Des regards de chatte câline.

Parfois son œil est languissant ;
Voilà comme
Elle m'a retourné le sang
Et... rendu son esclave, en somme.

Suzeline

Zij heeft de frisheid van seringeng
Suzeline;
Vurig zijn haar lippen, haar blikken
Aanhalerig als van een kat.

Haar blik is smachtend vaak;
Zie maar
Hoe zij mijn bloed sneller heeft
doen stromen
En... mij uiteindelijk tot haar slaaf
gemaakt.

Ses bras ont, du mauve lilas,

La candeur, le velouté lisse ;
Combien de fois, me sentant las,
Mon front repose, ou ma main
glisse

Sur les deux petits seins, qu'elle a
Plus enivrants que le lilas !

Suzeline,

Aux regards de chatte câline.

(*Complaintes* p. 24ter)

Où est le temps?

Où est le temps, où est le temps
Où nous étions quatre étudiants :

Eugène et moi, Jean et Gaëtan ?
Que faisons-nous ? – Si peu de
choses :

Chercher l'origine, ou la cause,
Et le but, ou la fin... de tout !⁽¹⁾

Nous n'en pouvions venir à bout :
Mais, n'ayant ni morgue, ni pose,

Souvent sages, quelquefois fous,
Nous étions plus heureux que nous

Ne le sommes ; mais pas beaucoup ;
Le bonheur n'existe qu'en nous,
Nous étions plus jeunes surtout !

Où est le temps, où est le temps
Où nous étions quatre étudiants ?

(1) Souvenir de deux années de
philosophie universitaire.

Haar armen hebben van de paarse
seringen,

De onschuld, het glad fluweel;
Hoe vaak, wanneer ik moe was
Rustte mijn voorhoofd, of gleed
mijn hand

Over de twee borstjes van haar
Bedwelmender dan seringen!

Suzeline

Met aanhalige blikken als van een
kat.

Waar is de tijd?

Waar is de tijd, waar is de tijd
Dat wij vier studenten waren:

Eugène en ik, Jean en Gaëtan?
Wat deden wij? Zo weinig dingen:

Zoeken naar de bron of de oorzaak,
En het doel of het einde.. van
alles.⁽¹⁾

Wij raakten er niet helemaal uit:
Maar, zonder hoogmoed en pose,

Vaak wijs, soms gek,
Waren wij gelukkiger dan wij

Ooit waren geweest; maar niet veel;
Het geluk zit alleen in ons,
Jonger waren wij toen vooral!

Waar is de tijd, waar is de tijd
Dat wij alle vier studenten waren?

(1) Herinnering aan twee jaar
filosofie aan de universiteit.

Vie

Un instant de lucidité
Entre deux nuits d'éternité,

Nos lèvres, bientôt, seront closes,
Nos yeux plus ne erront, notre cœur
ne battra :

L'ironie aveugle des choses,
Ainsi que lilas ou que roses,

Sur notre fraîche tombe, à d'autres
sourira.

Malgré le temps rongeur
Qui, lentement, te tue,
Fais-toi l'ardent sculpteur
De ta propre statue.

Mort

La mort est de tous nos instants
Et nous ronge à toute minute :

Vieux et jeunes, chacun culbute
A son heure ! – Vaine est la lutte,

Ou contre elle ou contre le temps :
Il marche inexorablement !

Nous rongent à toute minute
La mort est de vous nos instants
(*Naguère à Bruges* p. 24-25)

Het leven

Een helder ogenblik
Tussen twee nachten van
eeuwigheid,
Onze lippen zullen dra gesloten
zijn,
Onze ogen zullen niet meer zien,
ons hart zal niet meer slaan:

De blinde ironie der dingen,
Aldus zullen leliën en rozen,

Op ons verse graf, anderen
toelachen.

Niettegenstaande de tijd aan je
knaagt
En je langzaam doodt,
Maak van jezelf toch de bezielde
beeldhouwer
Van je eigen beeld.

De dood

De dood schuilt in elk moment van
ons leven
En vreet aan ons minuut na minuut;
Ouderen en jongeren, elkeen buitelt
Naar zijn uur.- Vergeefs is de strijd,

Tegen hem of tegen de tijd:
Schuilt de dood in elk moment van
ons leven.
Ons verterend minuut na minuut
Schuilt de dood in elk moment van
ons leven

Eternelle question

Lui:

Est-il rien de meilleur ou de plus
admirable
Que d'être belle, Aymone et que
d'avoir vingt ans ?

Est-il rien de plus désirable
Que d'être soi-même un printemps,
De se sentir aimée et d'aimer tout
autant ?

Est-il rien de plus fou que d'en
perdre le temps ?

Réponse évasive

(sur un air bohémien)

Ainsi que Miarka la brune
Qui dansait aux feux du soir,
Je souris au clair de la lune
Dans mon châle rouge et noir.

Comme une oiselle qui chante,
Me moquant du lendemain
Je me grise et je m'enchanter
De notre amoureux destin.

Que si les feuilles d'automne
Se livrent à tous les vents,
Faut-il que je m'abandonne
Aux caresses de l'amant ?

(*Alternances*, p. 19-20)

Eeuwige vraag

Hij :

Is er iets mooiers of
bewonderenswaardigers
Dan op je twintigste en mooi te zijn,
Aymone?

Is er iets begerenswaardigers
Dan zichzelf te zijn een bepaalde
lente,
Zich bemind te weten en alles
evenveel te beminnen?

Is er iets gekkers dan er zijn tijd
mee te verdoen?

Ontwijkend antwoord

(op een zigeunerwijsje)

Zoals de donkere Miarka
Die danste bij de avondvuren,
Lachte ik in het licht der maan
In mijn roodzwarte sjaal.

Als een zingend dom gansje,
Spottend met de dag die komt,
Verheug ik me en word dronken
Van ons liefdeslot.

Net alsof de herfstblaren
Zich overgeven aan alle winden,
Moet ik mij overleveren
Aan de liefkozingen van de
beminde?

Bertrand Denys
Klaprozenlaan 13
8210 Loppem

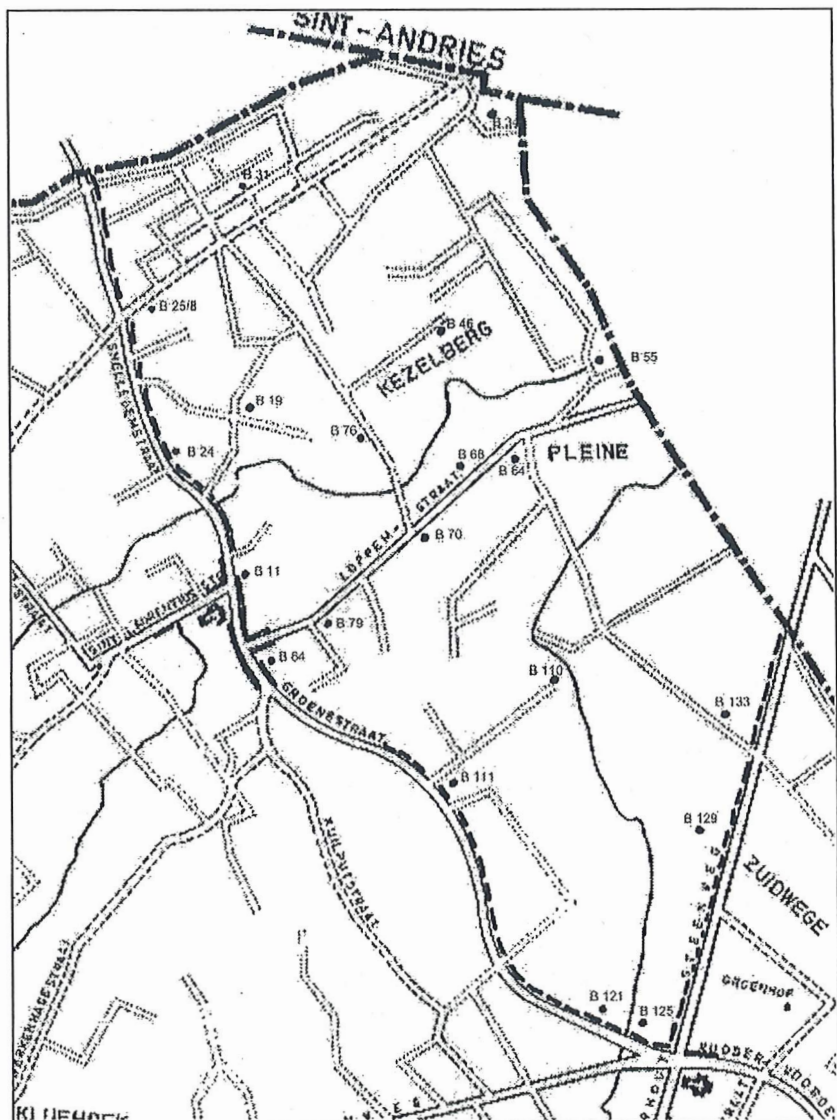
ZEDELGEM ANNO 1937 (2/5)

Kempinck André

De toekenning van de huisnummers van de sectie B gebeurde voor de woningen gelegen in het deel van de gemeente noordwaarts en gedeeltelijk langs de oostzijde van de as Snellegemsestraat-Groenestraat. Dit natuurlijk gezien vanaf de kerk.

Zoals voor sectie A zullen we ook de orde van de toegekende nummers ietwat nader omschrijven. Het gebied is op het grondplan afgetekend met dikke stippellijn. We vertrekken op de markt, de Snellegemsestraat wordt volledig gevolgd tot aan de grens met Snellegem. Rechtsaf volgen we de grens van Snellegem, nemen ook deze van Sint-Andries en volgen verder die van Loppem tot aan Ter Loo op de Torhoutsesteenweg. Via de Torhoutsesteenweg en de Groenestraat komen we terug op de markt. Zo is de omtrek van de sectie B volledig afgerond. (Zie grondplan van sectie B op de volgende bladzijde)

We starten op de markt, nemen dan de rechterkant van de Groenestraat en dit Snellegemwaarts. De Groenestraat verandert reeds van naam in Snellegemsestraat vanaf de kerk. Trekken we verder aan de rechterkant tot aan 't Goe Leven. Nummeren dan de Kezelbergstraat heen en terug tot aan de Hollebekestraat. We vervolgen weer onze weg aan de rechterkant Snellegemsestraat tot aan de grens met Snellegem. We nemen een nieuw beginpunt aan 't kapelletje van de Heirweg en dit Bruggewaarts, trekken door de bossen tot aan de grens met

Sint-Andries om via de Kezelbergstraat en de Hollebekestraat naar de Koornemoezen en de Pleine, op de grens met Loppem, op de Loppemsestraat te belanden. Dorpwaarts volgen we nu de Loppemsestraat. Nemen beurtelings Zaggebroekstraat en

Slaghof mee en komen terug op de markt waar we links de Groenestraat nemen tot aan Zuidwege. Dar slaan we eveneens linksaf en trekken naar het eindpunt: grens Loppem. Aldus zouden op de gevolgde weg 134 nummers zijn toegekend.

Hierna volgt dan ook opnieuw de lijst van de bewoners van sectie B. Dit volgens de toegekende huisnummers en per straat. Op het grondplan zijn enkele raakpunten aangestipt.

SECTIE B

Lophemstraat

1. Moeyaert Joseph-Deschuyter Irma
Moeyaert Marie en Albert

Groenestraat

2. Ryngaert Frederik-Degrande Sylvie
Ryngaert Leonie en Rachel
3. Demeulenaere Amaat-Decuypere Lucienne
4. Devriendt Julie
5. Baert Karel-Verstraete Eugenie
6. Foré Maurice-Neels Germaine
7. Allemeersch Camiel-Verduyn Cordula
8. Vandewalle Camiel-Maertens Irma
Vandewalle Marcel
9. Vanacker Alidor-Vansteelant Walburga
10. Coucke Jeroom-Hersoen Irma

Snellegemstraat

11. Degrande Richard-Tilleman Louise
12. Vansteelant Georges-Moeyaert Paula

13. Jonckheere Leon-Dierendonck Julie
 Jonckheere Maurice en Jeroom
 14. Vandenbruaene Maurice-Foré Antoinette
 15. Hollevoet Maurice-Kempinck Augusta
 15b Beernaert Jules-Tilleman Esther

Kezelbergstraat

Woning Kezelbergstraat B19. Het huis werd gerenoveerd volgens de identieke oude toestand van ± 1900. (Foto Fr. Slabbinck)

16. Janssens Edward-Cools Pauline
 17. Cools August-Nyssen Josephine
 Cools Augusta en Cyriel
 18. Segaert Richard-Vervaecke Rachel
 19. Ommeslag Richard-Deketelaere Adronie
 20. Vandaele Romaan-Ommeslag Zoë
 Ommeslag Edmond-Roose Clara
 21. Deketelaere René-Deketelaere Julienne
 22. Demeulemeester Maurice-Pante Maria

23. Mandeville Karel-Deblauwe Idalie
Floré André

Snellegemstraat

24. Vanbelleghem Hector-Vangelder Nathalie

25. Vanhooren Richard-Mortier Sidonie

25/1. Moeyaert Cyriel-Deketelaere Madeleine

25bis Slabbinck André-Benoot Alice

25bis Benoot Medard-Compernelle Louise

25/4. Sabbe Camiel-Vanacker Albertine

25/1. Maene Pieter-Derynck Maria

25bis Verbeke Leon-Dupon Urbanie

25/7. Monbailliu Remi

* De huizen 25/8 – 26 – 26b werden ingeschreven onder Heirweg –
zie aldaar.

27. Floré Hector-Vandecasteele Marie

27bis Dupon Maurice-Floré Madeleine

28. Maertens Richard-Devriendt Maria

29. Derynck Livinus-Vivey Emelie

Zonder nr.: Moeyaert Jules-Deschepper Maria

Heirweg

25/8. Denolf Désiré-Roose Hortence

Denolf Richard-Misseeuw Elza

26. Desmidt Domien-Allemeersch Germaine

Gevaert Edward-Cools Marie; Gevaert Gaston

26b Allemeersch Camiel-Moerman Antoinette

29a Casier Karel-Arnou Malvina

30. Devolder Michel-Stekelorum Anna

31. Wambeke Cyriel-Hoste Zulma

Kezelbergstraat

32. David Jules-Desoete Elodie

33. Allemeersch Henri-Monbailliu Elodie
34. Marly Camiel-Vanryckeghem Adronie
35. Buffel Gustaaf-Dierendonck Leonie
Calleeuw Germain-Buffel Juliana
36. Dupon Valentin-Jonckheere Pauline
37. Van Audenaerde Alfons-Van Belleghem Maria
38. Cappon Karel-Deschepper Julia
Cappon Frans-Vanryckeghem Virginie
39. Meuleman Camiel-Ongenaë Romanie
- 39bis Delacourt Henri-Deblauwe Josephine
40. Lonneville Henri-Caerels Maria

Hollebekestraat

41. Becue Medard-Ommeslag Elisa
 - Vanaf nr 42 Koornemoezen
42. Devooght Karel-Deschepper Julie
43. Mandeville Alois-Desmet Eugenie
Mandeville André en Elza
44. Deblauwe August-Vanslambrouck Adronie
Vanslambrouck Karel-Bogaert Octavie
45. Vanhollebeke Odriel-Vandaele Maria
46. Braet Camiel-Vanslambrouck Alida
47. Maene Camiel- Bonte Godelieve
Bonte Edward-Maertens Emilia
48. Deketelaere Raymond-Bonte Sylvie
49. Zie Pleine
- 50.
51. Desmet Edmond-Bonte Irma

Pleine

50. Clarysse Henri-Hoste Maria
Clarysse Karel-Moeyaert Sidonie
52. Vanhoucke Henri-Vandaele Alida

53. Desmet Maurice-Vanhoucke Maria
 54. Vandaele Felix-Cools Romanie
 Vandaele Cyriel-Dewitte Marguerite
 55. Deloof Henri-Marly Maria
 Van Oost Leonie
 56. Van Oost Leon-Windels Maria
 Van Oost Germaine, Julien, Jeroom en Marcel
 57. Mandeville Henri-Defever Marie

Lophemstraat

58. Ongenae René-Ramant Zenobie
 Ongenae Gerarda
 59. Deketelaere Felicien-Vanryckeghem Julia
 Deketelaere Marguerite
 59 bis Meuleman Jules-Vanslambrouck Idalie
 Meuleman Sylvie
 60. Declerck Jules-Versyck Irma
 61.

Zaggebroekstraat

62. Pante Edmond-Delodder Alida
 Pante Marcel
 63. Vanryckeghem Alfons-Sanders Laura
 Vanryckeghem André en Camiel
 Vanryckeghem Pieter-Keirsebilck Adronie

Lophemstraat

64. Meuleman André-Devriendt Rachel
 65. Buffel Henri-Mostrey Madeleine
 66. Foré Georges-Vanroose Agnes
 66a Verduyn Karel-Keirsebilck Leonie
 Verduyn Henri

- 66bis Steenkiste August- Verduyn Julie
- 67.
- 68. Bouba Karel-Deklerck Germaine
- 69. Willem Medard-Vercruysse Octavie
Willem Camiel en Hendrik
- 70. Cappon Pieter-Slabbinck Adronie

Hollebekestraat

- 71. Vanhollebeke Hector-Tanghe Eugenie
Vanhollebeke Osma en Rachel
- 72. Riemaecker Martin-Ballieu Leonie
Riemaecker Camiel en Marcel
- 73. Vandaele André-Boddyn Gerarda
- 74. Vandaele Emiel-Demeyer Pharailde
Vandaele Karel-Lefever Octavie
Riemaecker André-Vandaele Bertha
- 75. Deschepper Emerie-Vanhaverbeke Mariette
- 75b Declerck August-Vanrafelghem Romanie
- 76. Vangelder Jules-Damme Germaine
Vangelder Richard-Traen Sylvie
- 76a Vandaele Romaan-Mandeville Elisabeth
- 76b Vandaele Pieter-Bonte Irma

Lophemstraat

- 77. Desopper Marguerite Cool Julia
- 78. Cool Henri, Cool Maria, Juliana en Nathalie
- 78bis Baert Leon-Cool Prudentia
Baert Angela
- 79. Vanhollebeke Camiel-Rosseeuw Zulma
- 80. Bogaert Adrien-Verlé Maguerite
- 80bis Van Haverbeke Cyriel-Vanryckeghem Maria
- 81. Meuleman Joseph-Schatteman Maria
- 82. Vandewyngaerde Julie; Vandewyngaerde Karel

Groenestraat

83. Deketelaere Aloïs-Demaré Louise
Demaré Aloïs-Dezitter Octavie
84. Neels Edward-Cools Julie
Schatteman André-Neels Agnes
- 84a Jonckheere Odiel-Vandaele Leonie
- 84b Vandewalle Camiel-Mommerency Laura
Vandewalle Fred.-Ryheul Clemence
- 84c Kyndt Edmond-Deblaere Marie

Groenestraat woningen B 84a en 84b (uitg. Miny, Zedelgem).

85. Verkeyn August-Huyghe Romanie
Verkeyn Elisa en Madeleine
86. Ryheul August-Benoot Leonie
Ryheul Maria, Renilde, André en Herman
87. Ryheul Alidor-Schatteman Emma
Ryheul Bertha, Maria en Martha
88. Haesaert Karel-Bonte Marie Louise
Deloose Leonard

89. Broeders Xaverianen : Devos André, Mortier Theofiel,
Scouflaire Emiel, Vandamme Jeroom
90. Beernaert Alidor-Monbailliu Eugenie
Beernaert Esther, Paula en Zaira
- 91.
92. Misseeuw Louis-Foré Marie
93. Cools August-Hillewaere Leonie
94. Arnou Boudewijn-Verkeyn Marie
95. Foré Emiel-Delodder Emma
Delodder Jules, Foré Maria en Pieter
96. Bonte Leon-Himpe Paula , Bonte Odiel
97. Depauw August-Jonckheere Godelieve
Depauw Maria
98. Vanacker Cyriel-Vansteenkiste Clara
99. Vande Voorde Camiel-Lobelle Marie-Thérèse
Vande Voorde Joseph en Marie-Louise
100. Verhaeghe René-Benoot Irma
Verhaeghe Agnes
101. Vanhoutte Pieter-Taveirne Augusta
102. Foré Leon-Verduyn Gertrude
- 102bis Vansteelant Marcel-Vanhournout Madeleine
103. Strubbe Prudentia en Victorine
Strubbe Edmond en Pieter
104. Lievens Amaat-Vanroose Emma
Lievens Evarist en Oscar
105. Demeulenaere Jan-Verdonck Gabrielle
106. Buffel Henri-Devos Maria
107. Braet Karel-Vanroose Alida
Vanroose Frederik-Debusschere Louise
108. Pante Camiel-Mestdag Alice
Pante René-Verhelst Philomena

Kwademeerschen

109. Buffel Camiel-Teetaert Idalie
Buffel André en Godelieve

Groenestraat

110. Devooght Camiel-Vandenberghe Esperence
Devooght Hector, Verhelst Aimé
111. Vandekerckhove Alois-Vermeulen Madeleine
Vandekerckhove Camiel en Ambrosius
112. Mostaert Hyppoliet-Maertens Leonie
Mostaert Georgine, Richard en Oscar
113. Vanryckeghem Achiel-Vanthournout Elza
- 113bis Spriet Edmond-Willem Madeleine
114. Hendrickx Jan-Christiaens Bertha
Hendrickx Suzanna, Christaens Leonard
115. Maertens Arseen-Benoot Rachel
Maertens Polydoor-Vandendriessche Romanie
- 116.
117. Cnockaert Georges-Danneels Pharaïlde
118. Logier Romaan-Maes Zenobie
119. Demol August-Manhout Elisabeth
120. Caelenberghe René-Maertens Paula
121. Vanthournout Karel-Dewulf Maria
Vanthournout Agnes
122. Vanhollebeke Valeer-Vandepitte Adronie
123. Vanhollebeke Prudent-Haesaert Leonie
124. Vanhollebeke Firmin-Dewyspelaere Julia

Thourout Stwg.

125. Desplentere Leon-Segaert Sylvie
Desplentere Luciaan
126. Devriendt August- Anthierens Zulma
- 126a Kaspers Philogeen-Vercruysse Maria
- 126b Vyncke Amedé-Vanthournout Irma
- 126c Bonte Marcel-Vyncke Hilda
127. Ryheul Edward-Dekeyzer Eugenie
Vandeputte Odiel-Ryheul Madeleine

Zuidwege. Torhoutsesteenweg richting Brugge. (uitg. Miny, Zedelgem)

128. Devooght Henri-Teetaert Elodie
Devooght Sylvie, Gaston en Richard

Arend

129. Segaert Omer-Strubbe Irma
133. Gurdebeke Camiel-Naessens Zoë

Thourout Stwg.

130. Goethals August-Ryheul Augusta
131. Van Oost Karel-Carels Irma
132. Maertens Marie, Maertens Richard
133. Zie Arend
134. Devriendt Amaat-Perquy Martha
Devriendt Karel-Vancanneyt Nathalie
Devriendt Maurits, Achiël, Eugénie en Maria

Statistiek

Bij het afsluiten van de sectie A heb ik een kleine statistiek opgemaakt van het aantal bewoonde huizen.

Ter aanvulling hierbij deze van sectie B

BEWOONDE HUIZEN

Sectie	Aantal huizen midden 1931	Aantal huizen midden 1937	Vershil + of -	Procentueel verschil +/-
Sectie A	98	131	+ 33	+ 33,67 %
Sectie B	122	160	+ 38	+ 31,14 %

Errata:

In sectie A werden volgende woningen en bewoners niet opgenomen:

Heirweg

33. Jonckheere Alice, Irma en Karel
76b Mouton Arseen-Geneyn Maria

Maantjeveld

48. Rabaey Jerome-Sanders Emma

Snellegemstraat

93. Jonckheere Marcel-Vandaele Eliza
97c D'Hollander Seraphin-Vandaele Zoë

Met onze verontschuldigen.

André Kempinck
Kezelbergstraat 4
8210 Zedelgem

